

رابطه‌ی تعهد زناشویی با ویژگی‌های شخصیتی

امین حسینی^۱، کیانوش زهراکار^۲، رضا داورنیا*^۳، محمد شاکرمی^۴، بهناز محمدی^۵

^۱ دانشجوی کارشناسی ارشد روانشناسی عمومی، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی، دانشگاه خوارزمی، تهران، ایران

^۲ استادیار، گروه مشاوره، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی، دانشگاه خوارزمی، تهران، ایران

^۳ دانشجوی دکتری مشاوره، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی، دانشگاه خوارزمی، تهران، ایران

^۴ کارشناس ارشد مشاوره خانواده، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی، دانشگاه خوارزمی، تهران، ایران

^۵ کارشناس ارشد مشاوره و راهنمایی، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی، دانشگاه بجنورد، بجنورد، ایران

* نشانی نویسنده مسول: تهران، دانشگاه خوارزمی، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی، رضا داورنیا

E-mail: rezadavarniya@yahoo.com

وصول: ۹۳/۱۱/۸، اصلاح: ۹۴/۱/۲۷، پذیرش: ۹۴/۳/۱۶

چکیده

زمینه و هدف: تعهد یکی از مهم‌ترین مؤلفه‌های ازدواج موفق است که بدون آن رابطه‌ی زناشویی سطحی، ظاهری و بدون سمت و سو خواهد بود و در این صورت زوجین نخواهند توانست عمق عشق و صمیمیتی را که در سایه‌ی وفاداری و تعهد به همسر و ازدواج به وجود خواهد آمد، تجربه کنند. پژوهش حاضر با هدف بررسی رابطه‌ی تعهد زناشویی با ویژگی‌های شخصیتی انجام گرفت.

مواد و روش‌ها: پژوهش حاضر، توصیفی و از نوع همبستگی است. جامعه‌ی این پژوهش را تمامی کارکنان متأهل ادارات سازمان بهزیستی استان خراسان شمالی در سال ۱۳۹۲ تشکیل می‌دادند. نمونه‌ی مورد مطالعه متشکل از ۱۵۵ نفر (۶۷ مرد و ۸۸ زن) بودند که به روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چندمرحله‌ای انتخاب گردیدند. گردآوری داده‌ها با استفاده از پرسش‌نامه‌ی استاندارد تعهد زناشویی آدامز و جونز (DCI) (۱۹۹۷) و پرسش‌نامه‌ی ویژگی‌های شخصیتی نئومک‌گری و کاستا (NEO-FFI) (۱۹۹۱) انجام شد. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش‌های همبستگی پیرسون و رگرسیون خطی، استفاده و تحلیل داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار آماری SPSS v.18 انجام شد.

یافته‌ها: نتایج حاکی از آن بود که ویژگی‌های شخصیتی برون‌گرایی، سازگاری و مسؤولیت‌پذیری رابطه‌ی مثبت و معنادار (به ترتیب ۰/۲۱۷، ۰/۵۳۴ و ۰/۵۲۹) و ویژگی‌های شخصیتی روان‌رنجورخویی و گشودگی به تجربه، همبستگی منفی و معناداری (به ترتیب ۰/۴۹- و ۰/۵۹-) با تعهد زناشویی دارند. همچنین یافته‌ها نشان داد ابعاد روان‌رنجورخویی، سازگاری، گشودگی به تجربه، مسؤولیت‌پذیری و برون‌گرایی را به ترتیب ۰/۲۸، ۰/۳۴، ۰/۲۸ و ۰/۰۴ از تغییرات تعهد زناشویی تبیین می‌نمایند که با ۰/۹۹ اطمینان معنادار می‌باشند.

نتیجه‌گیری: یافته‌های این پژوهش نشان داد که ویژگی‌های شخصیتی افراد عامل مهمی در پیش‌بینی میزان تعهد زناشویی آنان می‌باشد. با توجه به یافته‌های این پژوهش توصیه می‌شود نقش عوامل شخصیتی به‌عنوان یک عامل تأثیرگذار بر روابط زناشویی مورد بررسی و پژوهش بیشتر قرار گیرد.

واژه‌های کلیدی: برون‌گرایی، تعهد زناشویی، روان‌رنجورخویی، گشودگی به تجربه، ویژگی‌های شخصیتی

مقدمه

اخیراً توجه زیادی به مفهوم تعهد زناشویی که در گذشته گاهی به‌عنوان یک موضوع جالب مطرح بود، در همه‌ی حوزه‌های مطالعاتی خانواده و ازدواج شده‌است. از این‌رو؛ نه تنها تعداد مطالعاتی که مستقیماً در ارتباط با تعهد زناشویی و ابعاد آن است، افزایش یافته، بلکه در اغلب مطالعاتی که تأکید اصلی آن‌ها بر تعهد زناشویی نبوده نیز به‌عنوان یک متغیر مهم در حفظ و تداوم زندگی زناشویی مد نظر قرار گرفته است (۱).

آماتو معتقد است که تعهد زناشویی به این معنی است که زوجین تا چه حد برای روابط زناشویی خود ارزش قائلند و چقدر برای حفظ و تداوم ازدواج‌شان انگیزه دارند (۲). جانسون مدلی را ارائه داده است که در آن تعهد زناشویی به سه نوع تعهد شخصی (Personal Commitment)، تعهد اخلاقی (Moral Commitment) و تعهد ساختاری (Structural Commitment) تقسیم می‌شود (۳). تعهد شخصی به معنی علاقه و تمایل فرد برای تداوم رابطه‌ی زناشویی است. تعهد اخلاقی بیانگر وفاداری اخلاقی فرد به ازدواج است و تعهد ساختاری نیز به موانع و محدودیت‌های موجود در ترک رابطه‌ی زناشویی و احساس اجبار به تداوم آن رابطه یا ترس از پیامدهای طلاق اشاره دارد (۴).

عوامل مؤثر بر تعهد مختلف‌اند. در برخی از پژوهش‌ها، تعهد زناشویی به‌عنوان یکی از شاخص‌های کیفیت زناشویی مطرح شده است (۵). بر این اساس، کیفیت زناشویی را می‌توان به‌عنوان موفقیت و عملکرد مطلوب یک ازدواج در نظر گرفت که نتیجه‌ی عوامل مختلفی از جمله سازگاری زناشویی و احساس تعهد زوجین نسبت به یکدیگر است و از آن به‌عنوان یکی از پیش‌بینی‌کننده‌های مهم تداوم و ثبات زناشویی یاد می‌شود (۶، ۷).

روان‌شناسان اجتماعی و شخصیت، مدت طولانی است که علاقه‌مندند بدانند چگونه صفات شخصیتی بر

کیفیت روابط عاشقانه بزرگسالان موثر است (۸). در واقع حتی یک بررسی گذرا بر ادبیات نشان می‌دهد که بدون ابهام، یک ارتباط قابل توجه بین صفات شخصیت خود گزارش شده و کیفیت رابطه و رضایت طرفین وجود دارد (۹). ویژگی‌های شخصیت الگوهایی از افکار، احساسات و اعمال را منعکس می‌کند که در طی زمان و موقعیت‌ها نسبتاً پایدار هستند (۱۰). بایوشاپ و همکارانش (۱۱) پنج نوع شخصیت را معرفی کردند که قبلاً توسط کاستا و مک‌گرا معرفی شده بود. این پنج نوع شخصیت روان-رنجورخوبی (Neuroticism)، گشودگی به تجربه (Openness to experience)، برون‌گرایی (Extroversion) سازگاری (Adaptability) و وظیفه‌شناسی (Conscientiousness) هستند.

شکل‌فورد و باس در پژوهش خود دریافتند که ویژگی‌های شخصیتی افراد می‌تواند به برآورد میزان تعهد یا عهدشکنی آنان در ازدواج کمک نماید. آن‌ها دریافتند افراد دارای سبک‌های شخصیتی تکانشی، دارای اعتمادپذیری پایین و وجدان‌گرایی کم به احتمال بیشتری درگیر روابط فرا زناشویی می‌شوند (۱۲). اسکو و همکاران دریافتند که همسران با اصول جنسی بی‌بند و بار احتمال بیشتری دارد تا معطوف به عهدشکنی زناشویی شوند (۱۳). شکل‌فورد و باس در پژوهشی دریافتند که بالا بودن نمرات افراد در پرسش‌نامه‌ی شخصیتی نئو در ابعاد تجربه‌گرایی، خودشیفتگی و روان‌رنجوری می‌تواند پیش‌بینی‌کننده‌ی عهدشکنی در ازدواج باشد (۱۴).

از سوی دیگر پیرامون ویژگی‌های شخصیتی زوجین متعهد نیز تحقیقاتی انجام شده است. پژوهش جارویس نشان داد که از بین عوامل شخصیتی، وظیفه‌شناسی و وجدان‌گرایی بالا تعهد زناشویی افراد را پیش‌بینی می‌کنند (۱۵). براساس گفته‌ی هلند و رویسن به -طور کلی از میان ویژگی‌های شخصیتی، روان‌نژندی قوی-ترین ارتباط را با رضایت و تعهد زناشویی دارد (۱۶).

امروزه جایگاه تعهد در روابط زناشویی به‌دلیل

افزایش روزافزون آمار خیانت‌ها و طلاق، در مطالعات خانواده و ازدواج بسیار با اهمیت تشخیص داده شده است. از آنجاکه تعهد سازه‌ای مهم در زندگی زناشویی محسوب می‌شود و کارکرد مهمی در حفظ، پایداری و سلامت ازدواج دارد و فقدان آن سبب گسستگی پیمان زناشویی و متزلزل شدن بنیان خانواده می‌گردد و در نهایت پدیده‌ی طلاق را به دنبال خواهد داشت، لذا جهت افزایش میزان تعهد زوج‌ها، شناخت صحیح این سازه‌ی مهم و عوامل موثر بر حفظ و تداوم آن ضرورت دارد. مطالب فوق و مرور پیشینه‌ی پژوهش بیانگر این است که عوامل شخصیتی می‌توانند بر میزان تعهد افراد به ازدواج و رابطه‌ی زناشویی تاثیرگذار باشند و نوسانات تعهد زناشویی را پیش‌بینی نمایند. در برخی از پژوهش‌های انجام شده در خارج از کشور، ارتباط عوامل شخصیتی با تعهد زناشویی مورد بررسی قرار گرفته است (۱۲، ۱۴، ۱۵)، لکن در جستجوهای انجام شده توسط محقق در داخل کشور پژوهشی که به بررسی رابطه‌ی تعهد زناشویی با ویژگی‌های شخصیتی پرداخته باشد، مشاهده نشد. همچنین بررسی‌ها نشان می‌دهد که پژوهش‌های انجام شده پیرامون تعهد زناشویی و عوامل موثر بر آن اندک می‌باشند. از این رو پژوهش حاضر با هدف بررسی رابطه‌ی تعهد زناشویی با ویژگی‌های شخصیتی انجام گرفت.

مواد و روش‌ها

پژوهش حاضر، توصیفی و از نوع همبستگی است. جامعه‌ی آماری این پژوهش تمامی کارکنان متأهل ادارات سازمان بهزیستی استان خراسان شمالی (ادارات بهزیستی شهرستان‌های بجنورد، شیروان، فاروج، اسفراین، گرمه، جاجرم و مانه و سملقان) در سال ۱۳۹۲ بودند. تعداد افراد جامعه، ۲۶۵ نفر شامل ۱۵۱ زن و ۱۱۴ مرد می‌باشند. روش اجرا نیز بدین صورت بود که پس از هماهنگی‌های لازم با مدیریت سازمان بهزیستی استان

خراسان شمالی و کسب مجوزهای لازم برای انجام پژوهش، محقق با حضور در ادارات بهزیستی استان، درباره‌ی ماهیت و اهداف پژوهش توضیحات لازم را به پاسخ‌دهندگان پرسش‌نامه‌ها ارائه نمود و تمامی افراد، داوطلبانه و با رضایت آگاهانه به پرسش‌نامه‌های پژوهش پاسخ گفتند. براساس جدول کرجسی و مورگان باتوجه به تعداد جامعه‌ی پژوهش، تعداد نمونه می‌بایست ۱۵۵ نفر انتخاب می‌گردید. روش نمونه‌گیری چندمرحله‌ای تصادفی بود. بدین‌صورت که ابتدا از بین تمام ادارات سازمان بهزیستی استان خراسان شمالی (هفت اداره)، سه اداره به‌روش تصادفی، انتخاب و در هر اداره تعداد ۵۰ پرسش‌نامه به‌صورت تصادفی بین کارکنان متأهل توزیع شد (در اداره بهزیستی شهرستان بجنورد تعداد ۵۵ پرسش‌نامه توزیع شد). لازم به توضیح است که پرسش‌نامه‌ها با توجه به نسبت مردان و زنان جامعه‌ی مورد پژوهش در بین کارکنان، براساس ۶۷ مرد (۴۳ درصد) و ۸۸ زن (۵۷ درصد) توزیع شد. تجزیه و تحلیل داده‌ها نیز با استفاده از نرم‌افزار آماری SPSS18 و به روش‌های همبستگی پیرسون و رگرسیون خطی صورت گرفت. در این پژوهش برای جمع‌آوری داده‌ها از ابزار ذیل استفاده گردیده است:

پرسش‌نامه‌ی استاندارد تعهد زناشویی (Inventory Dimensions of Commitment):

این آزمون توسط آدامز و جونز در سال ۱۹۹۷، تهیه شده و سه بُعد تعهد زناشویی را اندازه‌گیری می‌کند. این ابعاد عبارتند از:

تعهد شخصی: تعهد نسبت به همسر که مبتنی بر جذابیت همسر است.

تعهد اخلاقی: تعهد نسبت به ازدواج که مبتنی بر تقدس و حرمت رابطه زناشویی است.

تعهد ساختاری: تعهد نسبت به همسر و ازدواج که مبتنی بر احساس اجبار و تداوم ازدواج یا ترس از پیامدهای طلاق است. (۴).

درجه‌ای لیکرتی می‌باشد که آزمودنی باید بر روی یک طیف از "اصلاً ویژگی من نیست" تا "کاملاً ویژگی من است" به آن پاسخ بدهد. حجازی و ایروانی آلفای کرونباخ آن را ۷۴ صدم گزارش نموده اند (۱۸). در پژوهشی دیگر نیز، پایایی این آزمون با استفاده از روش ثبات درونی برای عوامل روان‌آزردگی و مسئولیت‌پذیری (وظیفه‌شناسی) بالاتر از ۰/۷۰ و برای عوامل دیگر بالاتر از ۰/۵۰ به دست آمد. به منظور بررسی اعتبار سازه نیز همبستگی گشتاوری پیرسون بین ۵ عامل پرسش‌نامه‌ی نئو و ۹ بعد آزمون SCL-90-R محاسبه شد. نتایج این تحلیل‌ها نشان می‌دهد که عامل روان‌آزردگی با تمام ابعاد و عامل مسئولیت‌پذیری نیز با تمام ابعاد به غیر از بعد افکار پارانوئید (با در نظر گرفتن تصحیح بونفرونی) عامل‌های توافقی‌بودن و برون‌گرایی نیز با توجه به تصحیح بونفرونی به ترتیب با ۷ و ۳ بعد از SCL-90-R همبستگی معنادار دارد و در مجموع این آزمون از پایایی و اعتبار مناسبی برخوردار است (۱۹). در این پژوهش نیز پایایی درونی این پرسش‌نامه به روش آلفای کرونباخ محاسبه گردید و مقادیر آن برای خرده‌مقیاس‌ها بدین ترتیب بود: روان-رنجورخویی ۰/۶۴، برون‌گرایی ۰/۶۷، گشودگی به تجربه ۰/۵۰، سازگاربودن ۰/۶۲ و مسئولیت‌پذیری ۰/۷۴.

یافته‌ها

بر اساس جدول شماره ۱ میانگین سن آزمودنی‌ها در این پژوهش، ۳۶/۱ سال بوده است که پراکندگی آنها بین ۲۳ تا ۵۹ سال می‌باشد و میانگین مدت ازدواج نیز، ۱۱/۱ سال است که شامل سنین مختلف می‌باشد (دامنه‌ی بین ۱ تا ۴۰ سال). تفاوت سنی آزمودنی‌ها نیز با میانگین ۴/۳۹ بین ۰ تا ۱۵ سال پراکنده شده است. میانگین و انحراف استاندارد سایر متغیرها نیز در جدول شماره ۱ آمده است. میزان چولگی نیز نشان‌دهنده‌ی چگونگی توزیع متغیرها بین آزمودنی‌هاست. اگر این مقدار از ۱ بیشتر باشد نشان از آن دارد که توزیع نمرات

هر سؤال آزمون دارای یک مقیاس پنج درجه‌ای «کاملاً مخالفم»، «مخالفم»، «نظری ندارم»، «موافقم» و «کاملاً موافقم» است که به هرگزین، نمره‌ی ۱ تا ۵ تعلق می‌گیرد. به گزین‌های «کاملاً موافقم»، نمره‌ی ۵ و به گزین‌های «کاملاً مخالفم»، نمره‌ی ۱ داده می‌شود. اکثر سؤالات پرسش‌نامه به شکل مستقیم نمره‌گذاری می‌شود و تنها سؤالات ۱۱، ۱۲، ۱۶، ۲۳، ۲۸، ۲۹، ۳۰، ۳۲، ۳۴، ۳۵، ۳۶ و ۳۸ به طور معکوس نمره‌گذاری می‌گردد. دامنه‌ی کلی نمرات افراد بین ۱ تا ۱۷۲ نمره است و نمره‌ی بالا در این آزمون، بالا بودن تعهد زوجین را نشان می‌دهد (۴). آدامز و جونز در شش پژوهش گوناگون به منظور به دست آوردن پایایی و روایی پرسش‌نامه، آن را بر روی ۴۱۷ نفر متأهل، ۳۴۷ نفر مجرد و ۴۶ نفر مطلقه اجرا کردند. در این مطالعات همبستگی هر سؤال با نمره‌ی کل آزمون، بالا و معنادار بود و به طور کلی، ابعاد این پرسش‌نامه از بیشترین حمایت تجربی و نظری برخوردار بود. آدامز و جونز، میزان پایایی هر یک از مقیاس‌های این آزمون را بر روی نمونه‌ی مذکور به این شرح به دست آورده‌اند: تعهد شخصی ۰/۹۱، تعهد اخلاقی ۰/۸۹ و تعهد ساختاری ۰/۸۶ (۱۷). در پژوهش عباسی مولید میزان آلفای کرونباخ برای کل پرسش‌نامه، ۰/۸۵ به دست آمده است (۴). در این پژوهش نیز آلفای کرونباخ برای خرده‌مقیاس‌های تعهد شخصی ۰/۶۶، تعهد اخلاقی ۰/۷۶، تعهد ساختاری ۰/۷۸ و برای کل پرسش‌نامه ۰/۸۷ به دست آمد.

پرسش‌نامه‌ی پنج عاملی شخصیتی نئو

(NEO-FFI)(NEO-Five Factor Inventory):

پرسش‌نامه‌ی نئو، پرسش‌نامه‌ای ۶۰ سوالی است که برای نخستین بار در سال ۱۹۸۵ ساخته شده و در سال ۱۹۹۱ مورد بررسی مجدد قرار گرفته است و در آن پنج عامل اصلی شخصیت، شامل انعطاف‌پذیری (گشودگی به تجربه)، روان‌رنجوری، برون‌گرایی، دلپذیربودن (سازگاربودن) و با وجدان‌بودن (مسئولیت‌پذیربودن) اندازه‌گیری می‌گردد. گویه‌های این پرسش‌نامه از نوع ۵

در بین آزمودنی‌ها نرمال نبوده است. با توجه به مقادیر چولگی برای متغیرهای تعهد زناشویی و ویژگی‌های شخصیتی و ابعاد آن می‌توان مشاهده کرد که توزیع نمرات آزمودنی‌ها در این متغیرها نرمال است و انجام و تفسیر آزمون آماری را با مشکل روبه‌رو نمی‌سازد.

جدول شماره ۲ میزان و جهت همبستگی میان ابعاد ویژگی‌های شخصیتی و سایر متغیرها را با تعهد زناشویی و خرده مقیاس‌های آن نشان می‌دهد. براساس اطلاعات این جدول هرچه سن، مدت زمان ازدواج و تعداد فرزندان بیشتر باشد، احتمال افزایش تعهد زناشویی فرد به رابطه کمتر است. اما سایر ویژگی‌های شخصیتی

بین زوجین نیز بیشتر می‌شود. البته تفاوت سنی بین زوجین ارتباط معناداری با تعهد زناشویی ندارد. در مورد تحصیلات نیز مشاهده می‌شود که تحصیلات همبستگی منفی و معناداری ($P < 0/01$ و $-0/306$) با تعهد زناشویی دارد. این یافته بدین معناست که افزایش تحصیلات با تعهد کمتری نسبت به رابطه‌ی زوجی همراه است. ویژگی روان‌رنجورخویی و گشودگی به تجربه نیز همبستگی منفی و معنادار با تعهد دارند که خود نشان از است که هرچه نمره‌ی فرد در این ابعاد بیشتر باشد، احتمال تعهد فرد به رابطه کمتر است. اما سایر ویژگی‌های شخصیتی

جدول ۱: اطلاعات توصیفی (N = ۱۵۵)

متغیرها	آماره	میانگین	انحراف استاندارد	کمینه	بیشینه	چولگی
تعهد زناشویی	۱۵۰/۲۶	۱۹/۸۸	۱۰۲	۲۰۰	-۰/۵۵۷	
روان رنجورخویی	۳۳/۳۷	۶/۴۸	۱۸	۵۱	-۰/۳۴۸	
برون گرایی	۴۱/۸۴	۵/۹۷	۲۲	۵۷	-۰/۲۰۲	
گشودگی به تجربه	۳۵/۵	۳/۸۲	۲۴	۴۵	-۰/۰۱۷	
سازگاری	۴۲/۶۱	۶/۰۲	۲۶	۵۸	-۰/۰۶۱	
مسئولیت پذیری	۴۶/۹۸	۶/۵۷	۲۸	۶۰	-۰/۰۹۸	
سن	۳۶/۱	۸/۲۲	۲۳	۵۹	-	
مدت ازدواج	۱۱/۱	۸/۴	۱	۴۰	-	
تعداد فرزندان	۱/۶۳	۱/۳۸	۰	۶	-	
تفاوت سنی	۴/۳۹	۳/۲	۰	۱۵	-	

جدول ۲: نتایج همبستگی میان متغیرهای پژوهش با ابعاد تعهد زناشویی

متغیرها	تعهد زناشویی	تعهد شخصی	تعهد اخلاقی	تعهد ساختاری
روان رنجورخویی	-۰/۴۹ **	-۰/۵۹۳ **	-۰/۴۳۷ **	-۰/۲۱۴ *
برون گرایی	۰/۲۱۷ **	۰/۳۹۸ **	۰/۲۱۳ **	-۰/۰۳
گشودگی به تجربه	-۰/۵۹ **	-۰/۴۷۹ **	-۰/۵۵۵ **	-۰/۴۶۷ **
سازگاری	۰/۵۳۴ **	۰/۶۵۳ **	۰/۵۱۵ **	۰/۱۸۸ *
مسئولیت پذیری	۰/۵۲۹ **	۰/۶۴۴ **	۰/۵۳ **	۰/۱۶۹ *
سن	-۰/۲۹ **	-۰/۱۶ *	-۰/۲۱ **	۰/۳۴ **
مدت ازدواج	۰/۲۹۹ **	۰/۱۹ *	۰/۲۶ **	۰/۲۹ **
تعداد فرزندان	۰/۳۳ **	۰/۱۶ *	۰/۳ **	۰/۴ **
تفاوت سنی	۰/۱۱۱	۰/۰۳	-۰/۰۹	۰/۱۵۹ *
تحصیلات	-۰/۳۰۶ **	-۰/۲۵۳ **	-۰/۲۸۳ **	-۰/۳۰۸ **

جدول ۳: نتایج و ضرایب آزمون تحلیل رگرسیون خطی درباره عوامل مؤثر بر تعهد زناشویی

متغیرها	R	R ²	F	Sig	B	Std.E	Beta	T	Sig
روان رنجورخویی	۰/۴۹	۰/۲۴	۴۸/۳۶	-۰/۰۰۱	-۱/۵	-۰/۲۱۶	-۰/۴۹	-۶/۹۵	-۰/۰۰۱
برون گرایی	۰/۲۱۷	۰/۰۴۷	۷/۵۶	-۰/۰۰۷	-۰/۷۲۲	-۰/۲۶۳	-۰/۲۱۷	۰/۲/۷۵	-۰/۰۰۷
گشودگی به تجربه	۰/۵۹	۰/۳۴۹	۸۱/۹	-۰/۰۰۱	-۳/۰۷	-۰/۳۳۹	-۰/۵۹	-۹/۰۵	-۰/۰۰۱
سازگاری	۰/۵۳۴	۰/۲۸۶	۶۱/۱۵	-۰/۰۰۱	۱/۷۶	۰/۲۲۵	۰/۵۳۴	۷/۸۲	-۰/۰۰۱
مسئولیت پذیری	۰/۵۲۹	۰/۲۸	۵۹/۴	-۰/۰۰۱	۱/۶	-۰/۲۰۸	-۰/۵۲۹	۷/۷	-۰/۰۰۱

رابطه‌ی مثبت و معنادار با تعهد دارند که به معنی افزایش احتمال تعهد در افرادی است که نمره‌ی بالایی را در این ویژگی‌ها کسب می‌نمایند.

به‌منظور بررسی این‌که چه مقدار از پراکندگی تعهد زناشویی توسط ابعاد مختلف ویژگی‌های شخصیتی تبیین می‌گردد، از روش رگرسیون خطی استفاده گردید. بدین‌منظور هریک از ابعاد ویژگی‌های شخصیتی به‌تنهایی به‌عنوان متغیر مستقل (پیش‌بین) و متغیر تعهد زناشویی به‌عنوان متغیر ملاک (وابسته) وارد مدل رگرسیونی شدند که نتایج آن در جدول شماره‌ی ۳ آمده است. یافته‌ها حاکی از آن است که روان‌رنجورخویی ۲۴ درصد، برون-گرایی ۴/۷ درصد، گشودگی به تجربه ۳۴/۹ درصد، سازگاری ۲۸/۶ درصد و مسؤولیت‌پذیری ۵۲/۹ درصد از واریانس تعهد زناشویی را تبیین می‌کنند که این مقادیر معنادار می‌باشد ($P < 0/01$). این مطلب نشان دهنده‌ی این است که این عوامل تأثیر بسزایی در پیش‌بینی وجود یا عدم وجود تعهد زناشویی دارند. همچنین مقادیر B و β به‌ترتیب نشان‌دهنده‌ی ضریب استاندارد نشده و ضریب استاندارد شده‌ی رگرسیون می‌باشند که خود نشان از میزان تأثیر هر یک از متغیرها در معادله‌ی رگرسیونی است و با توجه به مقادیر t مشاهده می‌شود که تأثیر تمامی متغیرها در معادله رگرسیونی معنادار است ($P < 0/01$).

بحث

پژوهش حاضر با هدف بررسی رابطه‌ی تعهد زناشویی با ویژگی‌های شخصیتی انجام شد. یافته‌ها حاکی از این بودند که ویژگی‌های شخصیتی روان-رنجورخویی و گشودگی به تجربه با تعهد زناشویی همبستگی منفی و معنادار و ویژگی‌های برون‌گرایی، سازگاری و مسؤولیت‌پذیری رابطه‌ی مثبت و معناداری با تعهد زناشویی دارند و تمامی ویژگی‌های شخصیتی قدرت پیش‌بینی تعهد زناشویی را دارند. یافته‌های این پژوهش با نتایج تحقیقات کارنی و برادبری (۹)؛ اشمیت،

کلیگل و شاپیرو، به نقل از اورورک و همکاران (۲۰)، شکلفورد و باس (۱۲)؛ اسکو و همکاران، (۱۳)؛ رابینز و همکاران (۲۱) و باک و همکاران، (۲۲) همخوان و در تأیید یافته‌های آنها می‌باشد.

هر رابطه‌ای، بدون تعهد سطحی و ناپایدار است. ویژگی‌های شخصیتی بر ماهیت و کیفیت روابط عاشقانه بزرگسالان تأثیرگذار است (۱۶). بین سلامت روانی افراد و شخصیت آنها با روابط خانوادگی، عاشقانه و دوستانه ارتباط دو سویه وجود دارد و درواقع ویژگی‌های شخصیتی افراد بر میزان رضایت زناشویی آنها و پایبندی به تعهداتشان تأثیر می‌گذارد (۲۳). در تبیین ارتباط ویژگی شخصیتی سازگاری با تعهد زناشویی می‌توان گفت از آنجایی که افرادی که در این ویژگی نمره‌ی بالایی به دست می‌آورند، بیشتر احتمال دارد گرم، خوش‌مشرب، مهربان و اهل همکاری باشند، در نتیجه در روابط بین فردی با دوستان و خانواده پس از وقوع حوادث ناسازگار، تغییرات مثبت را تجربه می‌کنند (۲۴). این ویژگی با ایجاد اعتماد در طرف مقابل همراه است و اعتماد عامل مهمی در تعهد زناشویی است. افرادی که به شریک زندگی خود اعتماد دارند، تمایل به عشق بیشتری نسبت به شریک زندگی خود و رضایت و تعهد به رابطه دارند (۲۲).

وظیفه‌شناسی به مقابله کردن فعال و مشکل محور مرتبط شده است. افراد با وظیفه شناسی بالا گزارش کردند از راهبردهای برنامه‌ریزی مانند راهبرد آگاهانه و مقابله کردن فعال با حذف مشکلاتی که با آن مواجه می‌شوند، استفاده می‌کنند. در کنار آن، آنها تمایل ندارند دستیابی به اهدافشان را ترک کنند و به همین خاطر به فراموش کردن مشکلاتشان نمی‌پردازند. از این جهت افراد با این ویژگی به علت این‌که از اهداف خود به سادگی چشم‌پوشی نمی‌کنند و مسؤولیت اعمال خود را می‌پذیرند و نسبت به تعهدات خود پایبند می‌باشند، در زندگی زناشویی خود نیز این ویژگی‌ها را بروز می‌دهند و لذا به احتمال بیشتری به زندگی زناشویی پایبند هستند

(۱۰). طبق گفته‌ی مک گری و کاستا ویژگی شخصیتی برون‌گرایی با فعالیت عقلانی، فکرکردن مثبت، جانشین-سازی و ممانعت همراه می‌شود. علاوه بر این به نظر می‌رسد افراد با برون‌گرایی بالا جهت‌گیری بین فردی داشته باشند و از حمایت اجتماعی به عنوان پاسخ به مشکلات استفاده کنند. به همین علت افراد با این ویژگی به احتمال بیشتری با رفتار خود باعث افزایش رضایت در همسرشان می‌گردند. آنها سعی در افزایش کیفیت زندگی خود دارند و در پی آن باعث افزایش جلب حمایت همسر خود می‌گردند (۱۰).

به‌طور کلی، صفات منفی مانند روان‌نژندی، مسیب ایجاد عوامل استرس‌زا در تعاملات خواهد بود (۸). افراد با روان‌رنجورخویی بالا گرایش دارند از مقابله کردن «قطع درگیری رفتاری» به‌واسطه‌ی ترک کردن دستیابی به اهدافشان و «قطع درگیری ذهنی» مانند خیال‌پردازی و درگیر شدن با سایر فعالیت‌ها برای فراموش کردن مشکلاتشان، «تمرکز و تنظیم هیجانان»، «جستجوی حمایت اجتماعی هیجانی» به‌واسطه‌ی ابراز احساساتشان به‌طور آشکار و «انکار» با وانمود کردن این‌که مشکلات مهم نیستند، استفاده کنند (۲۵). به‌طور مشابه مک گری و کاستا در پژوهش خود به این نتیجه رسیدند که روان‌رنجورخویی با سبک‌های مقابله‌ای ناکارآمد مانند خصومت، واکنش، خیال‌پردازی، سرزنش خود، تسکین، گوشه‌گیری، تفکر آرزومندانه، انفعال و تردید مرتبط است (۱۰). این ویژگی‌ها باعث می‌شود تا این افراد برای حل اختلافات خود در تعاملات زناشوییشان فعالیت مناسبی انجام ندهند و با فرار و اجتناب از مشکلات به سستی روابط خود دامن بزنند و باعث کاهش اعتماد همسر و کیفیت زندگی زناشویی گردند.

از آنجایی‌که گشودگی به تجربه، مستلزم حساسیت زیبایی‌شناختی، تخیل فعال، توجه به تجربه‌ی درونی، اولویت برای تنوع و کنجکاوای فکری می‌باشد (۲۰)، به نظر می‌رسد که این اشتیاق به کسب تجارب

گونگون و تنوع‌طلبی و کنجکاوای علاوه بر داشتن اثرات مثبت بر رابطه‌ی زناشویی، درعین حال می‌تواند اثرات منفی ای مانند برقراری روابط فرازناشویی را نیز به همراه داشته باشد. البته باتوجه به یافته‌های پژوهش بوکاردو و همکاران (۲۵) که نشان می‌دهد توافق همسران در گشودگی به تجربه با رضایت بالاتر در روابط زناشویی همراه است، باید در تفسیر این یافته‌ی پژوهش که نشان از همبستگی منفی بین گشودگی به تجربه و تعهد زناشویی دارد، جانب احتیاط را رعایت نمود.

این پژوهش نیز همانند سایر پژوهش‌ها، دارای محدودیت‌هایی است که ایجاب می‌نماید در تعمیم نتایج به آنها توجه شود. در این پژوهش برای جمع‌آوری داده‌ها از پرسش‌نامه استفاده شده است. از این‌رو باتوجه به این که پرسش‌نامه‌ها جنبه‌ی خودسنجی داشته‌اند، ممکن است در پاسخ‌ها سوگیری وجود داشته باشد. جامعه‌ی آماری نسبتاً محدود و عدم کنترل سایر متغیرهای موثر بر تعهد زناشویی نیز از دیگر محدودیت‌های اساسی پژوهش حاضر به شمار می‌آید که تعمیم نتایج را با چالش روبه‌رو می‌سازد. پیشنهاد می‌گردد در تحقیقات آینده نقش سایر عوامل موثر بر تعهد زناشویی (رضایت زناشویی، رضایت جنسی، کیفیت روابط زناشویی و ...) نیز بررسی گردد و جامعه‌ی گسترده تری انتخاب شود تا امکان تعمیم نتایج به طیف گسترده تری مقدور باشد.

تشکر و قدردانی

گروه پژوهشی بر خود لازم می‌دانند تا از همراهی‌ها و حمایت‌های جناب آقای رضا الله‌وردی، مدیر کل محترم سازمان بهزیستی استان خراسان شمالی، مدیریت محترم حراست اداره‌ی کل بهزیستی خراسان شمالی و تمامی کارکنان زحمت‌کش ادارات بهزیستی استان که صمیمانه محققان را در انجام این پژوهش یاری نمودند، تشکر و قدردانی کنند.

References

1. Harmon DKH. Black men and marriage: The impact of spirituality, religiosity and marital commitment on marital satisfaction. [dissertation]. University of Alabama. 2005.
2. Mohammadi B, Zaharakar K, Davarniya R, Shakarami M. Investigation into the role of religiosity and its dimensions in predicting of marital commitment of personnel of state welfare organization of North Khorasan. *J Religion & Health*. 2014; 2(1):15- 23. [Persian]
3. Johnson MP, Caughlin JP, Huston TL. The tripartite nature of marital commitment: Personal, moral, and structural reasons to stay married. *J Marriage Fam*. 1999; 61:160 –77.
4. Abbasi Molid H . The effect of teaching reality therapy on marital commitment in couples of Khomeinishahr preprovince.[dissertation].Isfahan University; 2009. [Persian]
5. Mills SD. Men and marital commitment. [dissertation]. Purdue University; 2000.
6. Amoto PR. Continuity and change in marital quality between 1980 and 2006. *J Marriage Fam*. 2008; 1-23.
7. Allendorf K, Ghimire DJ. Determinants of marital quality in an arranged marriage society. *Social Science Research*. 2013; 42: 59-70.
8. Roberts BW, Wood D, Smith JL. Evaluating five factory theory and social investment perspectives on personality trait development. *J Res Pers*. 2005; 39: 166–84.
9. Karney BR, Bradbury TN. Neuroticism, marital interaction, and the trajectory of marital satisfaction. *J Pers Soc Psychol*. 1997; 72(5): 1075–92.
10. Onder N. The mediating role of coping strategies in the basic personality traits—Ptg And Locus of control—Ptg relationships in breast cancer patients. [dissertation]. Middle East Technical University; 2012.
11. Kenwright DA. Police stress: An examination of the effects of stress and coping strategies. [dissertation]. East Tennessee State University; 2008.
12. Buss DM, Shackelford TK. From vigilance to violence: Mate retention tactic in married couples. *J Pers Soc Psychol*. 1997; 72(2): 346-61.
13. Schalk K, Sabatelli RM, Bartlr HS. The experience of coping with marital infidelity. [dissertation]. University of Calgary; 1998.
14. Heydari H, Fatehi Zadeh M, Etemadi O. Prediction of broken promise of marriage. *Psychotherapy Developments*. 2008; 15(51): 115-21.
15. Ahadi B. Relation between personality and marital satisfaction. *Contemporary Psychology*. 2006; 2 (2):141-55.
16. Holland AS, Roisman GI. Big five personality traits and relationship quality: Self-reported, observational, and physiological evidence. *J Soc Pers Relat*.2008; 25(5): 811–29.
17. Adams JM, Jones WH. The conceptualization of marital commitment: An integrative analysis. *J Pers Soc Psychol*. 1997; 72(5):1177–96.
18. Hejazi Y, Irvani M. Relation between personality traits and career performance. *Journal of Psychology and Educational Sciences*. 2002; 32(2); 171-89.
19. Mostafai F, Roshan R. The relationship between personality characteristics and job satisfaction in traffic police officers of Tehran. *Danesh-e-Entezami Journal*. 2010; 11(4):183-206. [Persian]
20. O'Rourke N, Claxton A, Benedito Chou PH, Smith JZ, Hadjistavropoulos T. Personality trait levels within older couples and between-spouse trait differences as predictors of marital satisfaction. *Aging Ment Health*. 2011; 15(3); 344-53.
21. Robins RW, Caspi A, Moffitt TE. Two personalities, one relationship: Both partners' personality traits shape the quality of their relationship. *J Pers Soc Psychol*. 2000; 79(2):251–59.
22. Buck NM, Leenaars EP, Emmelkamp PM, Van Marle HJ. Explaining the relationship between insecure attachment and partner abuse: The role of personality characteristics. *J Interpers Violence*. 2012; 27(16): 3149–70.
23. Watson D, Hubbard B, Wiese D. General traits of personality and affectivity as predictors of satisfaction in intimate relationships: Evidence from self- and partner-ratings. *J Pers*. 2000 ;68(3):413-49
24. Tashiro T, Frazier P. I'll never be in a relationship like that again: Personal growth following romantic relationship breakups. *Personal Relationships*. 2003; 10(1), 113–28.
25. Watson D, Hubbard B. Adaptation style and dispositional structure: Coping in the context of the five-factor model. *J Pers*. 1996; 64(4): 737–74.
26. Bouchard G, Lussier Y, Sabourin S. Personality and marital adjustment: Utility of the five-factor model of personality. *J Marriage Fam*. 1999; 61(3): 651–60.

The Relationship between Marital Commitment with Personality Traits

Amin Hosseini,

MA Student in General Psychology, Faculty of Psychology and Educational Sciences, Kharazmi University, Tehran, Iran

Kianoush Zahrakar,

Assistant Professor, Department of Counseling, Faculty of Psychology and Educational Sciences, Kharazmi University, Tehran, Iran

*** Reza Davarniya,**

Ph.D Student in Counseling, Faculty of Psychology and Educational Sciences, Kharazmi University, Tehran, Iran

Mohammad Shakarami,

MA in Family Counseling, Faculty of Psychology and Educational Sciences, Kharazmi University, Tehran, Iran

Behnaz Mohammadi,

MA in Counseling and Guidance, Faculty of Psychology and Educational Sciences, University of Bojnourd, Bojnourd, Iran

Received:28/01/2015, Revised:11/04/2015, Accepted:06/06/2015

Corresponding Author:

Reza Davarniya,
Ph.D Student in Counseling,
Faculty of Psychology and
Educational Sciences, Kharazmi
University, Tehran, Iran
E-mail:
rezadavarniya@yahoo.com

Abstract

Background: Commitment is one of the most important components of a successful marriage that without it, the marital commitment will be superficial, apparent and without direction. In this case, the couples are not able to experience the depth of love and intimacy which create because of loyalty, commitment, and marriage. The present study aimed to investigate the relationship between marital commitments and personality traits.

Materials & Methods: This study is a descriptive study of correlation. The study population consisted of all the married staff of welfare agencies in North Khorasan Province in 2013. The sample consisted 155 (67 males and 88 females) persons who were selected by multi-stage cluster sampling method. Data gathering was conducted by using standard questionnaires of Adams and Jonas Marital Commitment inventory (DCI) (1997) and McCrae & Costa personality Five-Factor Inventory (NEO-FFI) (1991). Data analysis was performed by SPSS v.18 software and using Pearson Correlation and linear regression methods.

Results: Results showed that personality traits of extroversion, adaptability and responsibility have positive and significant relationship (0.217, 0.534 and 0.529 respectively), and personality trait of neuroticism and openness to experience have negative and significant relationship (-0.49 and -0.59 respectively) with marital commitment. Findings also showed that neuroticism, adaptability, openness to experience, responsibility and extroversion which explained changes of marital commitment by 0.24, 0.28, 0.34, 0.28 and 0.04, respectively, are significant at 0.99 confidences.

Conclusions: The findings showed that personality traits of persons are important factors in predicting their marital commitment. According to the findings, it is recommended that the role of personality factors as an affecting factor on the marital relationship can be investigated much more.

Keywords: *Extroversion, Marital Commitment, Neuroticism, Openness to Experience, Personality Traits*